

Nr 19.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående tullfri införsel till riket av maskiner och redskap för jordbrukets behov.

(1:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, I: 13 av herr *Näsgård* m. fl. och II: 23 av herr *Svensson* i Stenkyrka m. fl., har hemställts, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning av frågan om tullfri införsel till riket av maskiner och redskap för jordbrukets behov samt för riksdagen förelägga de förslag, som må av utredningen föranledas».

Beträffande motiveringen för det i motionerna framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 13.

Maskiner och redskap för jordbrukets behov, andra än handredskap, äro i gällande tulltaxa upptagna under numren 974—977 (statistiska nr 1733—1747). Dessa maskiner och redskap äro belagda med viktull, som utgår med följande belopp, nämligen för vältar, ej särskilt nämnda, sladdar och andra för jordens beredning avsedda, ej särskilt nämnda redskap, andra än handredskap (tulltaxenr 976; statistiskt nr 1738) med 4 kronor, för tröskverk, halm- och höpressar samt såningsmaskiner (tulltaxenr 974; statistiska nr 1733—1736) med 7 kronor och för de övriga varorna (tulltaxenr 975 och 977; statistiska nr 1737 och 1739—1747) med 6 kronor för 100 kilogram. Vikttullen skall emellertid enligt Kungl. Maj:ts förordning den 21 mars 1933 (nr 88) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa i varje fall motsvara minst 15 procent av varans värde. Dessförinnan gällde en minimitull av minst 5 procent av varans värde. Traktorer, ej elektriska, inrymmas icke i nu berörda rubriker utan äro särskilt nämnda i tulltaxenr 982 (statistiskt nr 1754) och åsatta en tull av 10 procent av värdet.

Rörande införseln av maskiner och redskap för jordbrukets behov angivas i en vid detta betänkande fogad *bilaga* fullständiga kvantitets- och värdeuppgifter för åren 1938, 1946 och 1947 beträffande alla i det föregående omnämnda varuslag.

Enligt uppgift förutses en införsel under år 1948 av 4 000 à 6 000 stycken traktorer, som utgöra den ojämförligt största importartikeln inom varugruppen i fråga. Tillverkningen av traktorer inom landet kan beräknas omfatta 3 900 stycken. Vidare må nämnas, att de inhemska tillverkarna av

maskiner och redskap för jordbruket innevarande år torde kunna erhålla en tilldelning av högst 34 000 ton järn; det aktuella behovet lär uppgå till 37 000 ton.

I de förevarande motionerna har anförts i huvudsak följande. Under den närmaste framtiden vore utsikterna att i tillräcklig utsträckning tillgodose behovet av jordbruksmaskiner synnerligen mörka på grund av de stränga valutarestriktionerna. Jordbrukets maskinuppsättning bleve försliten utan att kunna ersättas, och den mekanisering av driften, som vore det viktigaste villkoret för att det av jordbrukarna sedan många år energiskt bedrivna rationaliseringsarbetet skulle krönas med framgång, hotade att stoppas upp. De långa leveranstiderna för maskiner, tillverkade inom landet, visade, att den svenska industrien icke på långt när kunde fylla behovet, i varje fall icke med nuvarande produktionskapacitet. En mycket stor import av jordbruksmaskiner kunde därför väntas komma i gång, så snart valutaläget lämnade möjlighet därtill. Det spörsmålet bleve då aktuellt, om det kunde vara rimligt och riktigt att genom höga importtullar för maskiner och redskap fördyra jordbruksdriften. Det vore möjligt, att ett upphävande av tullarna å jordbrukets maskiner och redskap icke omedelbart skulle leda till mera avsevärda prissänkningar för inom landet tillverkade maskiner, men då skulle man icke heller behöva befara några skadliga verkningar därav för den inhemska industrien. Nuvarande tidpunkt syntes vara lämplig att taga nämnda tullfråga i övervägande, varför en utredning i ämnet borde komma till stånd.

Utskottet. Frågan om borttagande av gällande tullar å maskiner och redskap för användning inom jordbruket var föremål för prövning av riksdagen under föregående år. Vid 1947 års riksdag väcktes nämligen en motion, I: 3, i vilken bland annat hemställdes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning och förslag till den samlade riksdagen om tullfri införsel till riket av sådana maskiner och redskap för jordbrukets behov, på vilka avsevärd brist vore rådande. I sitt betänkande nr 36 i anledning av denna tidigare motion i ämnet framhöll bevillningsutskottet, bland annat, att med hänsyn till de begränsade importmöjligheter, som förefunnos, de ekonomiska återverkningarna av tullarnas borttagande för varorna i fråga kunde antagas bli ganska ringa. Ur handelspolitisk synpunkt fann utskottet det vara mindre välbetänkt att sätta ett antal tullar ur kraft i synnerhet som landet därigenom näppeligen skulle kunna tillföras några verkligt betydande fördelar. Utskottet ansåg sig därför icke böra tillstyrka bifall till motionen, och riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan, att motionen icke skulle föranleda någon riksdagens åtgärd.

De vid årets riksdag väckta motionerna om tullfrihet för nämnda varuslag skilja sig så till vida från motionen föregående år, att de syfta till en utredning av frågan på längre sikt. Förhållandena hava även under det senaste året ändrats i betydelsefulla avseenden såväl i Sverige som i de

främmande länder, från vilka maskiner och redskap till jordbruket numera kunna erhållas. Det är vidare att märka, att den för varorna i fråga gällande minimitullen av 15 procent av värdet (dock med undantag för traktorer, där tullen utgör endast 10 procent av värdet) är en efter svenska förhållanden hög tullsats. Tulltaxan upptager en minimitull av endast 5 procent av värdet, och denna tillämpades jämte de fastställda viktullsatserna intill år 1933, då en höjning till 15 procent kom till stånd i samband med att vissa tilläggstullar av handelspolitiska skäl infördes genom särskild förordning. I betraktande härav och med hänsyn till angelägenheten av att ingen åtgärd blir försummad, som kan vara ägnad att bidra till en gynnsam utveckling på ifrågavarande, för vår folkförsörjning betydelsefulla område, finner utskottet sig nu böra tillstyrka förslaget om en utredning av tullfrågan. En sådan utredning torde emellertid icke böra, såsom i motionerna föreslagits, inriktas enbart på undersökning av möjligheterna att borttaga gällande tullar å maskiner och redskap för jordbrukets behov utan synes lämpligen böra erhålla en förutsättningslös karaktär och, med beaktande jämväl av den inhemska tillverkningens behov och övriga berättigade intressen, omfatta alla de spörsmål, som sammanhännga med frågan, huruvida och i vilken utsträckning gällande tullar å nämnda varuslag må kunna sänkas.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av de likalydande motionerna I: 13 av herr Näsgård m. fl. och II: 23 av herr Svensson i Stehkyrka m. fl., i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning av frågan, huruvida och i vilken utsträckning gällande tullar å maskiner och redskap för jordbrukets behov må kunna sänkas, samt för riksdagen framlägga de förslag, till vilka denna utredning kan giva anledning.

Stockholm den 4 mars 1948.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elon Andersson, Wahlmark, Sjödahl, Ekman, Heüman, Wehtje, Franzon, Ramberg, Näsgård och Isaksson samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Hagberg i Malmö, Björklund, Sandberg, Falk, Sundström, Karlsson i Granebo, Vigelsbo, Bladh och Johnsson i Skoglösa.

Bilaga.

S a m m a n s t ä l l n i n g,
utvisande införseln till riket av nedanstående varuslag under åren 1938, 1946 och 1947.

Statistiskt nr	V a r u s l a g	år 1938		år 1946 ¹		år 1947 ¹	
		1 000 kg	1 000 kr.	1 000 kg	1 000 kr.	1 000 kg	1 000 kr.
	Tröskverk:						
1733	för maskinkraft	199	204	94	210	32	117
1734	andra	—	—	—	—	2	3
1735	Halm- och höpressar	91	101	11	10	62	99
1736	Såningsmaskiner	385	295	104	149	135	234
1737	Gödselspridare	270	230	128	198	332	542
1738	Vältar, ej särskilt nämnda, sladdar m. m.	65	222	58	364	109	696
1739	Plogar m. m.	920	907	272	332	584	800
1740	Harvar m. m.	136	116	38	50	111	177
1741	Skördemaskiner.....	516	561	234	597	762	1 950
1742	Slåttermaskiner.....	39	56	15	28	138	267
1743	Hästräfsor och hövändare.....	151	97	1	1	30	49
1744	Ogrärensare m. m.	132	110	11	28	83	197
1745	Harpor, kastmaskiner m. m.	92	193	31	163	37	206
1746	Potatisrivnings- och torvrivningsmaskiner m. m.	69	61	21	31	54	129
1747	Halmelevatorer och andra stackningsmaskiner	8	7	2	4	7	23
1754	Traktorer	6 840	} 10 763	6 028	} 13 945	9 146	} 22 019
	stycken)	4 112		3 192		5 144	

¹ Preliminära siffror.